

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ára:
Egész évre 2 forint.

Szerkesztő: **JESZENSZKY PÁL.**
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVEZŐTŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek”.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédítiszteknek 2 frt 50 kr.

Az egyesület választmányi ülése.

(1900. november 21.)

Jelen voltak: *Bujanovics* Sándor elnökléte alatt *Máday* Izidor és *Nick* Ede alelnökök, *Becsey* Hugó, *Bogyó* Samu, *Kodolányi* Antal, *Kiss* Lajos, *Landesz* József, *Stichleitner* Károly, dr. *Szadovszky* József, *Székács* István, *Szilassy* Zoltán és mint előadó *Jeszenszky* Pál ügyvezető. Távollétüket kimentették *Greszler* Vilmos, *Rovara* Frigyes és *Serfőző* Géza választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Kodolányi* Antal és *Székács* István választmányi tagokat kéri fel.

Ügyvezető előterjeszti a múlt választmányi ülés óta rendes tagokul jelentkezők névsorát:

Felvételüket kéri: *Bácsi* Béla irnok, *Csathó* Gyula sgtiszt, *Gyuris* József gt., *Halász* Lajos gt., *Hirschenhauser* Gyula sgtiszt, *Molnár* József gt. (Pia-A-Hidvég), *Sándor* Lajos kasznár, *Sándor* Lőrincz sgtiszt, *Szűcs* Ödön gazdatiszt. Összesen: 9.

A választmány a belépésre jelentkezetteket a tagok sorába fölveszi.

A taglétszám okt. 31-én 63 alapító, 25 pártoló és 787 rendes tag.

Az egyesület folyó évi számadásáról ügyvezető a következőkben tesz jelentést:

Október hó 31-ig bevétel: 10,488 korona 56 fillér. kiadás: 7166 korona 5 fillér, maradvány 3322 korona 51 fillér. Tudomásul szolgál.

A számvizsgáló-bizottság nevében *Nick* Ede alelnök jelenti, hogy a bizottság az egyesületnek az év október hó végéig készült számadását megvizsgálta s azt helyesnek és rendben levőnek találta. A pénztári állapot az ügyvezető által beterjesztett adatokkal teljesen megegyező.

Ez alkalommal a bizottság új törzskönyv készítését javasolja, mivel ez elkerülhetetlenül szükséges. A választmány az új törzskönyv készítését elrendeli s a számvizsgáló-bizottságnak faradozásaiért köszönetét nyilvánítja.

Ügyvezető előterjeszti, hogy a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” felkérte az egyesületet, hogy a szövetségi nagygyűlésre képviselőtében 5 tagot kiküldjön. A választmány az egyesület részéről a szövetségi nagygyűlésre *Máday* Izidor, *Nick* Ede, *Deininger* Imre, *Fromm* Antal és *Greszler* Vilmos választmányi tagokat küldi ki.

Ezek után a választmány a segélyért folyamodók kérvényét intézte el és

őzv. *Beöthy* Lajosnének 100 korona,

Kákósy Lászlónak 100 korona,

őzv. *Werner* Emilnének rendkívüli segély címén 100 korona és

Tibolt Ferencnek rendkívüli segély címén 100 korona segélyt szavazott meg.

Ügyvezető ezután előterjesztést tesz az iránt, hogy tekintettel arra, miszerint az egyesület a jövő évben éri el fennállásának 20-ik évfordulóját s ugyanebben az időben fog való-

színűleg életbe lépni a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény, ennél fogva proponálja, hogy ez alkalomból a jövő évi közgyűlés a szokottnál ünnepélyesebb formában tartassék meg s az egyesület monografiája is megírassék.

A választmány mindenben magáévá teszi ügyvezető javaslatát, csupán a külön monografia helyett oly évkönyv kiadását határozza el, mely az egyesület 20 évi működésére és fejlődésére vonatkozó adatok összeállítását is tartalmazza. Az ezzel járó költségek fedezésére a választmány az elnökséget felhatalmazza. A közgyűlés és az azzal kapcsolatos ünnepségek előkészítésével az elnökség és ügyvezető bízottat meg.

Ezt követően a „Mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetének” igazgatósága tartotta meg *Bujanovics* Sándor elnökléte alatt havi ülést.

Ügyvezető igazgató bejelenti, hogy a nyugdíjintézetnek van jelenleg 132 tagja 162,400 K. biztosított nyugdíjjal s a vagyona az október 31-ről készült nyers mérleg szerint 280,241 K. 57 fillért tesz. Az értékpapírok állománya 266,000 K. névértékben, mely értékpapírok a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál letétként őriztetnek. Ezen jelentés tudomásul vétele után, mivel egyéb határozatot igénylő tárgy nincsen, az elnök az ülést berekeszti.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1900. évre tagdíjait okt. 10-től nov. 24-ig beküldötték: 10 koronát: *Ajthay* Bálint, *Ámon* József, *Andor* Ödön, *Arvai* István, *Bacsoni* Kálmán, *Baján* Imre, *Bakó* Péter, *Békéfy* Gyula, *Brankovits* József, *Brauner* Győző, *Buday* Barna, *Blascok* Gyula, *Bácsi* Béla, *Csiba* Lajos, *Czakó* Gáspár, *Debinszky* Béla, *Dessewffy* Dezső, *Deutsch* Bernát, *Darvas* Aladár, *Ebner* József, *Erdélyi* József, *Ferenczy* Sándor, *Fischer* Antal, *Gallubich* Gyula, *Gyuris* József, *Hányi* Gyula, *Hantlinger* Henrik, *Haris* Frnő, *Haubert* Nándor, *Heifer* János, *Hetey* Károly, *Hittig* Árpád, *Hoffmann* Miksa, ifj. *Horváth* János, *Horváth* Jenő, *Hegedűs* Lajos, *Hovszky* Ede, *Joskay* Miklós, *Káldy* János, *Kalmár* Lajos, *Keczer* László, *Kováts* Albert, *Kövendy* Domos, *Krajcsovits*, *Rezső*, *Krupitzer* Károly, *Kuzma* Gusztáv, *Kálmán* László, *Karton* Zsigmond, *Lauer* Károly, *Lakrovits* Ferencz, *Lampert* Béla, *Langer* Hugó, *Megele* Béla, *Mattusch* József (Szegzárd), *Novothy* Ferencz, *Nyessy* József, *Pellet* Gyula, *Peri* Károly, ifj. *Pécze* László, *Prágay* Aurél, *Ribeyzka* Ferencz, *Rubinek* Gyula, *Roxer* Jenő, *Sándor* Lajos, *Schmidt* Lajos, *Stengel* Géza, *Strosz* József, *Szabó* Albert, *Szelényi* Miklós, ifj. *Szeniczey* János, *Szilassy* Zoltán, *Szladék* Ignác, *Sztankovics* Ferencz, *Tersztyánszky* Alajos, *Tibolt* Antal, *Tiszovszky* Lajos, *Tus* Antal, *Vidovszky* László, *Wallenstein* Károly, *Wenzl* Ferencz, *Wildmann* László, *Wolf* János.

5 koronát beküldöttek: *Bertalan* József, *Csathó* Gyula, *Erdős* Jenő, *Hirschenhauser* Gyula, *Lukonics* Lajos, *Molnár* Gyula (Csorvás), *Molnár* József, *Nászay* István, *Rimler* Szilárd, *Sándor* Lőrincz, *Szepessy* Frigyes, *Tisza* Gyula Lajos.

Hátralékot fizettek: *Bakó* Péter 10 kor., *Buday* Barna 10 kor., *Felföldy* Gyula 10 kor., *Hetey* Károly 10 kor., *Kiss* József 60 kor., *Magasházy* Gyula 10 kor., *Szilassy* Zoltán 10 kor.

Gazdatiszti törvény és a nyugdíjügy.

A földbirtokosok és a gazdatisztek jogviszonyát szabályozó törvényjavaslatot e hó 21-ikén a főrendiház is elfogadta, így tehát annak törvényerőre emelése biztosítva van. Senki ezuttal a főrendiházban kifogást a törvényjavaslat ellen nem emelt. A földmivelségi miniszternek semmiféle ellentállást leszerelni nem kellett, ami bizonyoság mellett, hogy az utolsó időben a felsőház közhangulata barátságosabbá vált ezen, eddig visszautasított törvényjavaslati szemben. És ez a változás nem pusztán az idők méhében fejlődött, hozzájárult annak előkészítéséhez a *Darányi* miniszter buzgó agitációja is, amiért fogadja ismételtén igaz köszönetünket. De hozzájárult a törvényjavaslat barátságos fogadtatásához az is, hogy maga ez a javaslat igen szerény igényekkel lépett fel, csak éppen annyit kért, amennyit humánusan gondolkodó földbirtokos gazdatisztjeitől eddig sem vont meg. *Darányi* miniszter azt mondotta, hogy ez a törvény nem a jó emberek számára szerzetett, mint egyáltalán más törvény sem, mert a jó emberek megteszik kötelességüket törvények hijján is. Ez a nyilatkozat röviden kifejezi azt, hogy az új törvény semmiféle olyan, új jogokat meg nem állapít a gazdatisztek javára, amelyeket számukra az élet gyakorlata a maga méltányos és emberes megnyilatkozásaiban már eddig is meg nem adott volna. Hanem ezeket a nem általánosságban élvezett jogokat általánosság teszi, mert törvényileg biztosítja azokat.

Habár szerény, de megbecsülendő vívmány lesz így is ez a törvény. Új korszakot nem teremt ránk nézve, annyi bizonyos, a hivatatlank versenyét sem fogja kizárni, csak nagy uradalmakból s végül a gazdatisztlikar társadalmi pozícióját sem fogja egyszerűben emelni, mert hiszen a gazdatiszti tevékenység legáltalánosabban használt megjelöléseit, „ispán”, „számtartó” elnevezéseket az oklevél nem sajátította ki a bot birtokából, azok bárki által használhatók s így hosszú idő kell ahhoz, hogy a társadalom a rangjelzések között disztinválni tudjon s a kvalifikációt megillető cím-

forgópisztolyok
öltények és egyéb
ívételével) 10%
Nándor Fried-
zsef mezőgazda-
és szélmotor- és
jár magyaror-
érviselete és
Budapest, Külső-
út 1. sz. Árendés-
17 1/2% ig.

Sdorfer D. és **Fia**
IV. Koronaher-
8. Kész férfi és
aktár, ruha sző-
ngedmény 5%
r és **Moser**. Bu-
ronaherzeg-u. 9.
szappanok, ház-
gazdasági cikkek,
vegyszerek, köl-
ngedmény 10%
czky Gyula. Bu-
Egyetem-u. 7.
ruha-raktár, 5%
r Fém- és lámpa-
r-t. Budapest,
tér 1., VI. Teréz-
VIII. Üllői-út 2.
örincz-kapu-u. 1.
vár, Hid-u. 20. sz.
lámparészek, lám-
ngedmény 10%
ár Ferencz. Bu-
gymező-utca 68.
árend. 10%
il Alajos. Buda-
Váci-utca 27.
és sebészeti cik-
kötők, gummi-
ségek, 10%
József Ede. Pa-
vár részv.-társ.
Érsebet-tér 19.
írásztali beren-
gazdasági nyom-
és könyvek, 10%
er és Ronaimag-
k. J. C. Schmidt
gtermelő, német
udv. szállító,
magyarországi fő-
Budapest, V.
8. egyesületünk
világhírű erfurti
regyzei árából
edőlyeznek.

és **Glass**. Buda-
muzeum-körút 37.
emű, ingek, kéz-
rok, árend. 5%
sy és Reimann.
IV., Ferenctiek-
Papir, irodai fel-
nyomatványok,
ok, árend. 10%
gház. Budapest,
-körút 26. Sző-
ggönyök, terítők,
ek, vasbutorok,
és lakásberende-
kből árend. 10%
Sigmond. Buda-
Nagymező-utca
nyűtők, trieurók,
geri morzsolók,
ok, darálók jár-
sajtók és vizók,
s egyéb gazda-
ok, árend. 12%

szálloda. Buda-
fánház-körút 2.
kból 25%
szálloda. Buda-
n-körút 25 a
ból 10%
Sándor József
szálloda. Bu-
repest-ut 79., a
zemély-pályaud-
ben, a szoba-
20%
tulajdona.

zéseket kellően honorálja. De hisz ebben az irányban a törvénytől nem is volt szabad sokat várunk. A társadalom előtt mindég több nyomatéka van az oklevélnél az egyéniség sulyának; ezt latra lehetett vetni eddig is és latra vetették sokan oklevél nélkül is, maguk felé billentvén a közbecsülés mérleg mutatóját; ezt a megszerzett erkölcsi sulyt megzavarni semmiféle törvénynek célja nem lehet, amint hogy tiszteletet s elismerést sem erőszakolhatunk ki semmiféle oklevél alapján. Az *elvi* védelmet igenis megkaptuk, a gazdatiszti kar további feladata, hogy ez a papiros védelem a gyakorlatban csakugyan érvényesüljön, hogy azt a határvonalat, melyet képzett és nem képzett elemek között a törvénykezés nem teljes határozottsággal, nem elég éles különválasztással vont meg: hogy ezt a határvonalat a maga értékesebb működésének, nemesebb intelligenciájának élesebb körülkerítésére használja fel s rá vezesse a közelsiméret arra, amire a törvény csak czélozni fog: hogy a nem képzett s a képzett gazdatiszt között igenis nagy különbség van.

Ismételtem, az életbe léptetendő új törvény csak akkor teremt előnyös átalakulásokat, ha annak helyes intenczióit minden irányban *kihasználni* igyekszünk. Határozott hiánya azonban, hogy a nyugdíjügyet teljesen rendezetlenül hagyja, holott talán nem tévedek, ha azt állítom, hogy a gazdatiszti nyugdíjügy teljes rendezetlenségéből származó szociális bajokkal, semmiféle más tövisszurásait ennek a pályának összemérni nem lehet, amint hogy nem lehet összemérni egy munkakerős ember létküzdelmét, a munkaképtelen agg vagy az árván maradó család tehetetlenségének és nyomorának keserveivel. A nyugdíjügy kérdésébe azonban nem is azért nem nyúl bele az új törvény, mintha ezt a kérdést kicsinyelné, hanem Darányi miniszter egészen helyesen úgy gondolkozik, hogy itt a törvényhozás feladata véget ér, itt a társadalom feladata kezdődik. A nyugdíjügy rendezését tehát társadalmi testület kezében szeretné látni a miniszter, sőt rámutatott, hogy ilyen testület már van is: a Gazdatisztek Országos Nyugdíj-Egyesülete és kijelentette, hogy ezt az együletet támogatni fogná, amennyiben ez a gazdatisztek nyugdíjügyét országos alapon szervezni képes volna.

Kétségtelenül igaz van *Solyomossy* bárónak, ez a nyugdíjintézet ma aránytalanul drága, tehát kevesen veszik igénybe. Én azonban megfordítom a tételt s azt mondom: kevesen veszik igénybe, azért drága. Száz egynehány résztvevőtől aránytalanul magas díjakat kell szedni, hogy ezek a tagsági díjak a biztosított nyugdíjakkal kellő fedezetet nyújtsanak, mert mint bármely más biztosító intézet, úgy ez a nyugdíj-intézet is annál nagyobb kockázatot visel s annál kevesebb viszontszolgáltatást nyújthat, minél kevesebb tagja van; de vi-

szont, minél jobban emelkedik tagjainak száma, a kockázat annál jobban megszűnik s ugyanazon szolgáltatással szemben a díjjárulékok annál kisebbek lehetnek. Ez igen kézzel fogható dolog. *Teljesen elfogadható alapra volna helyezve a gazdatisztek nyugdíjügye, ha alapul ezt a meglevő nyugdíjegyületet használnák fel s belépének ide mindazok, akik önmaguknak és családjuknak jövőjét biztosítani kívánják.* Nehány ezer tag részvétele mellett, ez az állami támogatásra is számotartó intézmény oly méltányos díjakat szabhatna meg, amelyeket szerény sorsban levő gazdatisztjeink is megbírnának s könnyű szerrel fizethetnék jelentékeny anyagi előnyöknek, önmaguk és családjuk nyugalmának megváltásáért.

A nyugdíjügynek ily alapon való megoldása az *egyéni*, amely előttünk áll, a meglevő nyugdíj-együletet kell megmarkolnunk nekünk, ott érhet össze egyedül a társadalom önszerző s az állam támogató ereje. Gondolkozzunk róla, mi a legjobb módja a végrehajtásnak, szebb, nagyobb s gyakorlatiasabb feladatról ezidőszerint beszélnünk sem lehetne. Részemről reménykedve várom, hogy a gazdatisztek nyugdíjgyűlését a rávonatkozó aktuális hivatkozások mielőbb porondra szólítják s megegyeznek a széles alapon való szervezkedésre, a kedvezően fordult helyzetet kívánata lépéseket, amelyeknél úgy a kormány, mint az érdekelt gazdatiszti támogatására méltán számíthat.

B. B.

A gazdatiszti törvény a főrendiházban.

Részletesen közöljük e helyen a főrendiház ülésének a gazdatiszti törvényre vonatkozó tárgyalását nem csak azért, mert a Darányi miniszter beszéde sokrészben igen érdekes magyarázatot szolgáltat a törvényjavaslat intenczióinak helyes értelmezéséhez, de már azért is, hogy e nagyjelentőségű törvény létrejövételének egyetlen mozzanatát se hagyjuk megörökítés nélkül e helyen, ennek a lapnak a hasábjain, melyekről annyi jó remény, annyi lelkes buzgalom keresett és talált sikeres kifejezést a törvény életrehívása érdekében.

Báró *Solyomossy* Jenő: Ezen előttünk fekvő törvényjavaslat úgy a birtokososztályra, mint a gazdatisztekre nézve nagy fontossággal bír és mondhatom, hogy ez utóbbiak már régen várták is ennek megalkotását. Az én meggyőződésem azonban az, hogy akik tulságos reményt fűznek ezen törvényjavaslathoz, azok csak némileg lesznek kielégítve. Nem szándékozom a méltóságos főrendek becses idejét hosszasan igénybe venni, de mint e törvényhozás szerény tagja és mint birtokos, tehát, mint érdekelt fél és azonkívül a gazdatiszti intézménynek is nagy barátja: kötelességemnek tartom, hogy az ily természetű törvényjavaslatnál felszólaljak és nézetemet kifejtsem.

Hogyha e törvényjavaslatnak főcélját különféle irányú intencziók szerint taglaljuk, azt látjuk, hogy az először is a földmivelő állam egyik legfontosabb faktorának a birtokososztálynak jogviszonyát akarja precizizálni egy nem kevésbé fontos közgazdasági és társadalmi faktoral, a gazdatiszti karral szemben. Hát erre sok tekintetben szükség is volt, különösen a felmondási és az elbocsátási idő tekintetében, mert általánosságban azt tapasztaltuk, hogy míg a földesur a gazdatiszt vagy kezelőtisztet csak hosszabb felmondási idő után bocsáthatta el rendesen,

addig volt rá eset, hogy a gazdatiszt, ha jobb állást kapott, röviden ott hagyta az uradalmat és hogy a földbirtokosnak ez irányban tett panaszai eredménytelenek maradtak. Fontosak továbbá az özvegyek végkielégítéséről, a betegségi esetekről és a kölcsönös viszonyosságok megállapításáról szóló intézkedések.

Egy másik célja a törvényjavaslatnak a cím- és rangjelzést illeti. Ennek az intézkedésnek valóban csak örülhetünk, mert méltányos, hogy az olyan gazdatiszt, aki szellemi és anyagi kapitalistákként fektetett be, más rangjelzésben és más címzésben részesüljön, mint aki egy-két iskolát végzett, avagy talán bérergazda nevelésre hivatott földmivessiskolában neveltetett. De egy megjegyzésem mégis van és ez az, hogy a számtartó és ispan elnevezést nem hagytam volna ki, mert ez utóbbi ősrégi elnevezés és mert attól félek, hogy ez által devalválni fogjuk a többi törvénytiszta rangjelzést és címzést. Így továbbá célja a törvényjavaslatnak a gazdatisztek egzisztenciájának biztosítása. E tekintetben azt hiszem, hogy a törvényjavaslat, ha jogerőre emelkedik, a gazdatisztek egzisztenciája nem lesz jobban biztosítva, mert a törvényjavaslat és törvény nélkül is nagyon jól tudja minden gazdasággal foglalkozó birtokos, hogy minő fontos egy jó szakképzettségű, megbízható becsületes gazdatiszt. A jó gazdatisztek köztönben is volt bizonyos pozíciója és így ő kettős misziót is végzett, mert nem csak őre és előmozdítója volt gazdája magán- és vagyoni érdekeinek, hanem társadalmi téren, a közügyek terén is szerepet játszott. Épen azért, minden birtokos iparkodott is ily jó tulajdonságokkal felruházott gazdatisztet törvény nélkül is megtartani. Míg az olyanoknak, kikben az ilyen jó tulajdonságok hiányoznak, ezentul sem fogja ezen törvényjavaslat egzisztenciájukat biztosítani.

Másképp állunk, méltóságos főrendek a rokkant, munkaképtelen gazdatisztek egzisztenciájának kérdésével. E tekintetben magam is azt mondom, hogy ez a kérdés még mindig megoldásra vár, mert a munkaképtelen gazdatiszteknek egzisztenciája tulnyomó részben egyes birtokosok jó és nemessziviségétől, de viszont szeszélyétől és más különféle eshetőségtől is függ, csak hogy ezt a törvényhozás által rendeztetni nem lehet, mert utóvégre is az államkormány magánjellegű ügyekbe nem avatkozhatik. Ezt legkönnyebben vélném megoldhatónak, még talán olyképen, hogyha az általunk igen t. közbecsülésben álló, jelenlegi nagymélt. földmivelésügyi miniszterünk kezébe venné a dolgot és a gazdasági egyesületek közreműködésének igénybevételével dolgoztatna ki statutumot. Ez a statutum egy ily országos gazdasági nyugdíjintézetre vonatkoznék s azután anélkül történnék a végleges megállapodás. Meg vagyok győződve, ha ily nyugdíjintézetre vonatkozó statutumban egy a nyugdíjigény elnyerhetésére, mint annak elvesztésére nézve szigorú rendszabályok fognak foglaltatni, esetleg abba a nyugdíjintézetbe birtokosok tulnyomó része be is fog lépni. Én teljesen tudatában vagyok annak, hogy épen ez az, amit a gazdatisztek leginkább várnak ezen törvényjavaslatról, mint mondtam, ez csak úgy lenne lehetséges, ha a földmivelésügyi kormány inkább magánjellegű inicitívájával segítené elő az ügyet, amely esetben a birtokosság, de a gazdatisztek is kölcsönös társulással és anyagi támogatással karolnák fel ezen intézetet. Bizonyos tekintetben okvetlenül szükséges lenne ez, amit jelenleg nem akarok részletezni, mert csak így volna lehetséges egy, bizonyos alacsony befizetési kvóta, mert jelenleg van ugyan egy országos nyugdíjintézet, de oly óriási befizetéssel, hogy lehet mondani, alig van egy-két tagja a nagy költségek miatt.

A törvényjavaslatnak van még egy más célja, amelyet szintén érinteni akarok és ez az, amely az állampolgárságra és a külföldi

diploma nosztrifikálására vonatkozik. A mi a magyar állampolgárságot illeti, erről nem szólok. Én azt tartom, ha már valaki elhatározza magát arra, hogy bejön Magyarországra, itt telepedik le, itt akar állást szerezni és mintegy kenyeret keresni, az legyen is magyar állampolgár. Azonban egyet mégsem hallgathatok el, miután tudjuk, sokszor volt idegen birtokosok és gazdatisztekre nézve felhozva az a vád, mintha nem részesítenék humánus bánásmódban a magyar munkásokat és gyűlölnék a magyar nyelvet. Ez ellen a vád ellen azonban védelmembe kell őket fognom, mert nekem nagyon sok alkalmam volt idegen gazdatisztekkel érintkezni és én arról győztem meg, hogy igenis humánusak, és hogy sok tekintetben, a mi különben nagyon is jellemző, éppen ezekről az idegen tisztokról el lehet mondani, hogy majdnem kizárólag katonás, pedáns, szorgalmas, szakképzett kötelességtudó uri emberek, úgy, hogy a magyar gazdatisztek tanulhatnának tőlük egy kötelességérzet, mint szakképzettség tekintetében.

Ezt különben csak úgy mellékesen voltam bátor jelenteni, mert a fő, ami engem érdekelt, a honosítandó diplomák kérdése. Nekem e tekintetben ez a véleményem, hogy ha már magyar állampolgárnak kell lenni annak az idegen gazdatisztnak, miért ne lehetne viszont magyar embernek, magyar birtokosnak, vagy gazdatisztnak külföldi oklevele, hiszen az ilyen külföldi intézetekben igen sok szakképzettséget lehet tanulni és onnan igen sok szakismeretet importáltunk is. Ha tehát nosztrifikálásra szorítjuk az illetőket, ezzel azt fogjuk elérni, hogy nem megy majd senki külföldre s így azáltal a szakismeretek terjedése elől némileg a kaput zárjuk el.

Egy másik célja a törvényjavaslataknak az, hogy az intelligensebb, szakképzettebb munkaerőket nagyobb mennyiségben vonzzuk a gazdasági pályára. Erre nézve csak annyit jegyzek meg, hogy eddig is igen intelligens, szép tehetségű uri ember díszítette a gazdasági kart és ilyenekben nem igen szenvedünk hiányt, amit leginkább bizonyít az, hogyha pályázatot hirdetünk, mindig igen sok folyamodó jelentkezik. A törvényjavaslattal sem fogjuk elérni azt, hogy az intelligensebb uri emberek ne szívesebben a tisztviselői pályára menjenek, hanem inkább magánszolgálatra, mert tapasztalatból tudom, hogy némileg a korrall divós ferde gög is utját állja az ilyen irányzatnak.

Azt hiszem, hogy a törvényjavaslat minden esetre üdvös célokat követ, azt tehát csak örömmel üdvözölhetem és sok tekintetben, amint említettem, várok is tőle jót. Mielőtt pedig a törvényjavaslatot általánosságban elfogadnám, újból kinyilatkoztatom, hogy a földmívelési miniszter ur ő exzellenciája iránt csak a legnagyobb bizalommal viselkedhetem, mert reánk mezőgazdákra nézve, a mióta ő áll a földmívelési tárca élén, igazán kiderült az ég és róla valóban el lehet mondani, hogy elve a mezőgazdaság és a mezőgazdaság és újból csak a mezőgazdaság pártolása.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Mindenekelőtt köszönettel veszem azt a rokonszenves és meleg hangot, melyen báró Solymossy ő méltósága úgy a törvényjavaslatról, mint igénytelen személyemről nyilatkozni méltóztatott.

A mi a felvetett kérdéseket illeti, a báró ur ő méltósága mindenekelőtt hangsúlyozta a czimkérdés megoldását és azt az észrevételt tette, hogy nem lett volna-e helyesebb ha ott, ahol ezen czimekről beszélünk, a melyeket csak az oklevéles gazdatisztek vannak jogosítva használni, az ispáni czimet is felvetetjük volna. Erre nézve avval a felvilágosítással szolgálhatok, hogy az *ispáni czim* nagyon el van terjedve, hogy az nagyon régi és *inkább gyakorlati czim*, s mondhatom éppen azon gazdatiszteknek nagy többsége viseli ezt az ispáni czimet, akik oklevéllel nem bírnak.

Ezért azt tartottuk, hogy mikor ilyen törvényjavaslatról van szó, amely mégis az életbe vág, a régi, ha mindjárt vélt jogokat, amennyire lehet, bizonyos fokig kiméljük. Ezért tartottuk fenn e czimet azok részére, akik oklevéllel nem bírnak.

Felvetette a méltóságos főrendiházi tag ur a gazdatisztek nyugdíjkérdésének a megoldását is. Tökéletesen osztom a méltóságos báró urnak azt a nézetét, hogy *nyugdíjkérdés megoldása ezen törvényjavaslattal mintegy a kiegészítését van hivatva képezni*. Azonban az iránt tisztában voltam, hogy egyfelől állami eszközökkel ezt a kérdést megoldani nem lehetséges, másfelől, annyi komplikációval, előzetes kérdéssel is járt volna a nyugdíjkérdésnek szabályozása, hogy ha azt felöljük, s mintegy ezzel egybekapcsoljuk, akkor ezen törvényjavaslat sorsát odázzuk el bizonytalan időre. De magam is azt tartom, hogy igen is *társadalmi, szövetkezeti uton rendezést igényel a gazdatisztek nyugdíjügye* s a méltóságos báró urral teljesen egyetértésben vagyok abban a tekintetben, hogy a kormány és a földmívelésügyi miniszternek kötelessége támogatónak fellépni, kötelessége azt a mozgalmat mintegy irányítani és a helyes mederbe terelni. Eddig is van a gazdatiszteknek bár szerény keretben működő nyugdíjintézménye. Ezt az intézményt eddig is segitettem. A befizetések azonban azért olyan magasak, mert aránylag kevés a résztvevő. Azt hiszem, hogy esetleg ki lehetne ebből az intézményből is indulni és vállvetett erővel lehetne ebből egy nagy általános nyugdíjintézetet alkotni.

A méltóságos főrendiházi tag ur szolt az idegen gazdatisztkról is, s kiemelte az idegen gazdatisztek kiválóságát, szakképzettségét. Én megvallom, egy kívánon felfogoi a méltóságos báró ur beszédét, hogy ezt nem kívánta a hazai gazdatisztek rovására tenni, annál kevésbbé, mert beszéde más részben e hazai gazdatisztkről is elismeréssel emlékezett meg. Nem kisebbítem az idegen gazdatisztek: egyeseknek pedig kiválóságát, akiket ösmerek is, elismerem. Hanem viszont azt is el kell ismernie, hogy a magyar gazdasági osztály igen nehéz viszonyok között nem közönséges odaadással teljesítette kötelességét. Az idegen gazdatiszteknek különben még a kötött birtokon is módjukba áll megszerezni a magyar állampolgárságot s akkor a törvény követelményeinek is eleget tesznek.

Felvetette a méltóságos báró ur azon kérdést is, hogy mi történik, ha magyar állampolgárok a külföldön szerzik meg a gazdasági oklevelet. Ő azt kívánna, hogy az oklevél honosítása ne követeltesse meg. Bocsánatot kérek, ez semmiféle ágazatban nincs így. Aki orvosi diplomát szerez külföldön, aki ügyvédi, jogtudori diplomát szerez, azt Magyarországon igenis nosztrifikálni köteles. Én igen helyeslem, hogy egyes gazdatisztek ismereteik gyarapítása végett külföldre is mennek és iparkodnak tanulmányait külföldön végezni, de az alól, hogy *ők aztán Magyarországon honosíttassák oklevelüket, őket fel nem menthetem*. Annál kevésbbé tehetem és teszem azt, mert ha kiváló emberek és ha csakugyan megérdemelték ezt az oklevelet, akkor igen könnyen fog a honosítás elnyerhető lenni.

A méltóságos főrendiházi tag ur felvetette a kérdést, hogy a gazdatisztek anyagi existenciája sok birtokosnál ezen törvényjavaslat által nem fog változni. Én ezt elismerem, de a törvények nem is a jó emberek részére vannak, mert a jó emberek eddig is többet tettek, mint amennyi ezen törvényben van és ezentul is többet fognak tenni. A törvények arra valók, hogy bizonyos rendelkezések és szabályok alól senki se vonhassa ki magát. Általában ezen törvényjavaslat célja az, hogy szabályozza a jogviszonyokat a gazdasági és a birtokos közt. Ez érdeke mindkét résznek. A törvényjavaslat célja az, hogy *betegség, halál esetén bizonyos minimális gon-*

doskodás történjék, és feladata az is, hogy az oklevéllel bíróknak bizonyos előnyösebb helyzetet biztosítva a gazdasági osztályt magasabb színvonalra emeljék, hogy mindig kiválóbb emberek adják magukat ezen pályára. Ezek a törvényjavaslat főcéljai és a mellett azt hiszem, az egész törvényjavaslaton keresztül vonul egy bizonyos humanus vonás, amely nemcsak megfelel a kor irányának és követelményének, hanem azon hagyományoknak is, amelyeket a mélt. főrendek nemcsak törvényhozási alkotásaikban, de egyénileg is követni szoktak. Ennek következtében vagyok bátor a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlani. (Helyeslés.)

Elnök: Mélt. Főrendek! Következik a szavazás, melynek folytán felteszem a kérdést, méltóztatnak-e a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni, igen, vagy nem? (Igen! Nem!) Felkérem a mélt. főrendeket, hogy azok, akik elfogadják, méltóztassanak ezt felállással jelezni. (Megtörténik.) A mélt. főrendek a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadták.

Következik a részletes tárgyalás.

Solymossy Ödön báró: A 2. §. engem nem egészen elégit ki és pedig annak második bekezdése. Szerintem ezen bekezdés a birtokos és gazdasági közt némi félreértésre adhat okot. Ezért bátor volnék, mielőtt a 2. §. elfogadtatnék, némi felvilágosítást kérni ő exzellenciájától. Ha ezen második §. 2. bekezdését meghagyjuk, én nagyon félek, hogy a gazdasági és a birtokos között félreértések történhetnek. Én akartam ugyan indítványt is beadni, de ezt nem fogom tenni; inkább kérem ő exzellenciájának megnyugtatót, mert mondom, nagyon félek, hogy a gazdasági, a birtokos és esetleg még a kereskedő közt jogviszonyra nézve félreértések fognak támadni.

Darányi Ignác földmívelési miniszter: A 2. §. együtt itelendő meg a 7. §-al. A 2. §. meghatározza a jogviszonyt a birtokos és gazdasági között, meghatározza mire tekintetik feljogosítottnak a gazdasági akkor, hogyha az a jogviszony különös szabályozást nem nyer. A 7. §. meghatározza, hogy a gazdasági köteles az állásával járó tennivalókat a birtokos utasítása szerint és a birtokos érdekeinek megfelelőleg a rendes gazda gondosságával hiven, pontosan, legjobb tehetsége szerint személyesen teljesíteni; tehát mindkét részre megvan a megfelelő intézkedés.

A mi a 2. §-nak értelmét illeti, az hosszú vitatkozás tárgya volt, különösen a képviselőház igazságügyi bizottságában, mert a birtokos és gazdasági közt jogviszony szabályozása kell, hogy tartalmát képezze az alkotandó magánjogi törvénykönyvnek is s ennélfogva csak olyan szöveget lehetett megállapítani és felvenni, amely jogi tekintetben is kiállja a kritikát, hogy az igazságügyi miniszter ur annak idején képes legyen azt a magánjogi törvénykönyvbe bele iktatni.

Miből indultunk ki az első bekezdésben? Abban az mondatik, hogy a törvény korlátai között a felek szerződésileg szabadon intézkedhetnek. Itt tehát azt kellett csak szabályozni, hogy harmadik személyekkel szemben, vagyis a közforgalom követelményei tekintetében mily védelem állítassék fel. Már most a 2. §. 2. bekezdésében az van mondva, hogy eltérő intézkedés hiányában a gazdasági feljogosítottnak tekintetik azokra a cselekményekre, melyek a gazdálkodás folytatásával az ilyen gazdaságban és az ilyen alkalmaztatással rendszerint járnak. Egy nagy gazdaságban egy főtisztnek rendszerint egész más a hatásköre, mint egy kisgazdaságban egy alantás tisztnek. Azt hiszem, ez eléggé világos; a törvény csak általános elveket van hivatva megállapítani, a gyakorlati alkalmazás az egyes esetektől függ. De világosan megmondja a törvény azt is, hogy a gazdasági szerződötésére, terményeknek nagyban, vagy előre való

eladására, valamint oly ügyekre, melyek a tárgy értékénél, vagy a kötelezés időtartamánál fogva vagy egyéb okból a gazdálkodás folytatásának rendes körén kívül esnek; a gazdatiszt csak külön meghatalmazás alakján jogosult. Tehát világosan ki van zárva az az eset, amely szükségessé tette épen ezen §. felvételét; pl. megtörtént, hogy egy gazdatiszt eladta a jövő évi termést, és azután megszökött, elment Amerikába, s a jogügylet érvényesnek nyilvánított. Ez a §. nem annyira a gazdatiszt, mint inkább a birtokosok szempontjából vétetett fel, hogy ilyen esetek ne ismétlődhessenek. Itt világosan ki van mondva, hogy külön meghatalmazás szükséges minden ilyen nagyobb szabású intézkedésre, minden nagyban, vagy előre való eladásra, és pedig az utóbbira nézve különbség nélkül. De természetes, hogy vannak oly csekély dolgok, amelyekre nemcsak a gazdatiszt tekintendő felhatalmazottnak, hanem felhatalmazottnak tekintendő mindenki, aki valamely hasonlalkalmazásban van; ez van magának a gazdatisztnak érdekében is. Pl. ha egy ökröt megcsuszik a jégen és eltöri a lábát, írjon az a gazdatiszt a birtokosnak, aki talán külföldön van, hogy szabad-e azt az ökröt levágásra a mészárosnak eladni? Vagy marad egy zsák krumpli, azt a gazdatisztnak nem szabad eladni, vagy ne legyen jogosítva a gazdatiszt petroleumot rendelni? Nemcsak egyik oldalára kell tekinteni a dolognak, hanem a másikra is kell nézni. Nem a méltóságos főrendek körében, de akadhatnak olyan birtokosok is, akik, mikor a gazdatiszt már megrendelt mindenféle ilyen apróságot, elküldik a gazdatisztot és nem fizetnek semmit. En az azt hiszem, hogy a törvénynek minden irányban igazságosnak és méltányosnak kell lennie. Kell védeni a birtokost, a gazdatisztet, de azt a harmadik személyt is, aki jóhiszeműen hitelez. En az azt hiszem, hogy ezen §-al minden visszaélés ki van zárva. A birtokostól függ a jogviszony lényegét szabályozni; ha nem szabályozza, a törvény intézkedik.

Az utóbbi bekezdés azt mondja: A birtokos oly intézkedése, mely a gazdatisztnak fent körülírt hatáskörét korlátozza, harmadik személylyel szemben csak akkor hatályos, ha ez a korlátozást tudja, vagy tudhatta.

Azt hiszem, természetes intézkedés ez arra az esetre, hogyha valaki a gazdatiszttól mindent megvon annyira, hogy 50 kr. értékig se vehessen, vagy adhasson el semmit. En azt lehetetlen tartom. De megengedem, hogy elvontan képzelhető olyan eset; de akkor annak a birtokosnak kötelessége gondoskodni arról, hogy ez azon a vidéken, abban a községben tudva legyen. Akkor ki fog fejlődni, egy gyakorlat, amelyet mindenki ismer, akkor mindenki informálva lesz arról, hogy ez a gazdatiszt abszolút semmire sincs felhatalmazva, és akkor még egy pakli gyufát sem fog kapni. Az ilyen eset azonban tényleg előfordulni alig fog. Ez az értelme ezen 2. szakasznak; azt hiszem, ezen felvilágosítás alkalmas lehet arra, hogy a méltóságos báró urat megnyugtassa.

A 2. szakaszt változatlanul elfogadják.

A 15 §-nál megint felszólalt Solymossy Ödön b.: A tizenötödik szakaszhoz volnék bátor egy-két módosítást benyújtani. Az első az, hogy első bekezdésében félétet állapítsunk meg, úgy az okleveles, mint a nem okleveles gazdatisztekre nézve. Mert utóvégre is nem az a célunk, hogy a nem okleveles gazdatiszteket a törvényjavaslat által minden lépten-nyomon nyomjuk, másrészt a nem okleveles gazdatiszt épen olyan nehezen, vagy épen olyan könnyen kaphat állást, mint az okleveles. Azért méltányos volna mind a kettőre nézve félétet állapítani meg, a mi elegendő is arra, hogy más állást kapjanak az illetők. A második bekezdésben három hónapot javasolnék úgy az okleveles, mint a nem okleveles gazdatisztekre nézve megállapítani. De ez nem annyira lé-

nyeges, hanem inkább lényeges az, amit most kérek, hogy t. i. tegyünk kivételt a segédtsztek és az irnokokra nézve, akikre nézve azt vagyok bátor javasolni, hogy úgy az okleveles, mint a nem okleveles segédtszteknek és irnokoknak a felmondási idő egy hónapban állapítsuk meg. Nem a birtokosokra, hanem épen azon segédtsztekre volna nagyon előnyös, hogyha épúgy, mint a kezelősztek, már egy hónap után hagyhatnák el állásukat.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: A tizenötödik szakaszra nézve, ha jól fogtam fel Solymossy Ödön báró főrendiházi tag ur módosítványát, azt javasolja a báró ur, hogy a felmondási idő arra az esetre, hogyha a felek szerződésileg meg nem állapodtak, félévben határozassék meg és pedig úgy az okleveles, mint a nem okleveles gazdatisztekre nézve. A törvényjavaslatban az okleveles gazdatiszteknek bizonyos tekintetben előnyöket, mintegy prémiumot akartunk nyújtani; a törvényjavaslat az okleveles gazdatisztek bizonnyos fokozott védelemben és oltalomban akarta részesíteni. Nem nagy dolgok ugyan azok, de ami már megvan, azt kérem, ne méltóztassék megbolygatni.

Ami a módosítás másik részét illeti, amely a segédtsztekre vonatkozik, megjegyzem, hogy magában a javaslatban nem is fordul elő a segédtsztek fogalom és nincsen meghatározva, hogy ki az, tehát, arról disputálni sem lehet. De a második bekezdés módját nyújt arra, hogy a ki magát ily hosszú időre lekötöni nem kívánja, szerződésileg rövidebb felmondási időt köthessen ki magának. Meg van mondva, hogy oklevéllel bírónál három, oklevéllel nem bírónál egy hónapnál rövidebb felmondási időt szerződésben megállapítani nem lehet; tehát aki magát hosszabb időre, egész vagy félévre nem akarja lekötöni, annak módjában lesz, hogy erről szerződésileg intézkedjék. De viszont attól, aki ily precariust állást akar teremteni gazdatisztnak, méltányos dolog megkövetelni, mondja meg ezt előre, hogy tudja a gazdatiszt is, hogy mihez tartsa magát. En végül ahhoz, hogy egy hónapos felmondás is állapíthatassék meg e törvényjavaslatban, semmi esetre sem járulhatnék hozzá. Ennél fogva kérem a mélt. főrendeket, hogy ezen módosítást elejteni méltóztassék.

Az eredeti szakaszt fogadják el.

Ezután a törvényjavaslatot minden hozzá szólás nélkül elfogadták részleteiben is.

Kérelem.

Felkérjük azon t. tagjainkat, kik még tagdíjait be nem fizették, legyenek szivesek a czimükre küldött postai megbízásokat kiváltani. *Ügyvezetőség.*

Álláshirdetések.

E rovatban díjtalanul közöljük a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete” minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők *bizonyítvány másolataikat* tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat tisztelettel kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal sziveskedjenek irodánkhoz fordulni. Az állás-betöltésre előjegyzett gazdatisztek bizonyítványmásolatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg; de ezeknek betekintés utáni visszaszármaztatását kérjük. Elegendő csupán az illető hirdetés előtt álló számra hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdető öhajtó földbirtokosoknak is, ha egyesületünk tagjai sorába lépnek.

Betöltendő állások.

Ajánlatok az ügyvezetőséghez küldendők.

90. Grófi uradalomba 1901. újévkor való belépésre kerestetik előrehaladottabb kora nőtlen könyvvezető, aki a gazdasági kettős könyvvitelt alaposan érti, a magyar és német levelezésben jártas és tótul is tud. Fizetési igény, eddigi működést igazoló bizonyítványmáso-

latokkal felszerelt ajánlatok az ügyvezetőséghez küldendők.

91. Tejjgazdasággal összekötött gazdaságba, nőtlen, néhány évi gazdasági gyakorlattal bíró fiatal ember kerestetik.

92. Gőz- és olajmalommal és marhahizlaldával egybekötött 350 kat. holdu

gazdaságba fenti ágakban teljesen jártas tapasztalt gazdatiszt kerestetik az összes üzem önálló vezetésére. Részletezett fizetési feltételekkel eddigi műkö-

dést, képesítést igazoló bizonyítványmásokkal felszerelt pályázatokat az ügyvezetőséghez küldendők.

Állást keresők.

Főtiszt, kezelői vagy intézői állás betöltésére ajánlkoznak.

278. Intézői, számtartói, ispáni állást keres m-óvári gazd. akadémiát végzett 39 éves, 18 évi gyakorlattal bíró, ref. vall. urad. gazdatiszt mielőbbi belépésre.

279. Keszthelyi gazd. tanintézetet sikeresen végzett 6 évi gyakorlattal bíró, jelenleg egy nagyobb béruradalomnál működő segédtsztt 19. évi január 1-ére állást keres. Igen jó referenciákkal rendelkezik.

280. Magyar-óvári gazd. akadémiát végzett 21 éves, nőtlen, ev. ref. vall. egyén, ki a magyar nyelven kívül a német, román és tót nyelvet is bírja, mielőbb belépésre, irnoki v. segédtszti állást keres.

281. Gazdasági tanintézetet, szőlészeti és kertészakiskolát, cséplőgépkészítő tanfolyamot végzett, 10 évi gyakorlattal (különösen szőlőmivelés) bíró, 34 éves, ev. ref. vall., nő gazdatiszt állást keres mielőbbi belépésre oly kisebb gazdaságba, hol szerény igénye és szorgalma mellett képzettségét érvényesíthetné.

282. Kezelőszti állást keres újévre 1000-1200 holdas gazdaságban földmivessiskolát végzett, 8 évi gyakorlattal bíró, 26 éves, ev. ref. vall. ispán. Birja a magyar s törve a német nyelvet. Ajánlkozik biztosítandó, esetleg perzentuális kezelésre is.

283. Főhercegi uradalomban működött, keszthelyi gazd. tanintézetet végzett, jelenleg egy grófi béruradalomnál felmondatlan állásban levő segédtsztt 1901. évi január 1-re állást keres. Bizonyítványait kívánatra megtekintés végett beküldi.

Az előbb között állás-keresőkön kívül irodánkban több, *tanintézetet egyáltalán nem végzett és több, földmivessiskolát végzett* gazda van előjegyzve, a kik nagyrészen önálló, rendelkező tiszti állásokra pályáznak, részben irnoki és segédtszti állások betöltésére ajánlkoznak. Bizonyítványmásokat irodánkban megtekinthetők, illetve kívánatra érdeklődőknek bérmentve megküldhetők.

Gazdák Biztosító Szövetkezete. Utalunk ezen szövetkezet hirdetésére és magunk részéről ajánljuk tagjainknak, hogy amennyiben idejük és hajlamuk engedi, vállalják el a szövetkezet képviselőt. Ha egyebet nem is, de a kezelősükre bízott gazdaság biztosítását a szövetkezethez vihetik, ahol a jutányos díjak mellett a szövetkezetből eredő haszonban is részesül a biztosított. A szövetkezet igazgatósága készséggel ad felvilágosítást a hozzá fordulónak.

Az orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona

GAZDÁK
Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST,
V., Mária Valéria-utca 10. sz. (Thonet udvar)
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
egy is mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával
ALAKULT: 1900.
Biztosítéki alap:
Kormány hozzájárulása: ... 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben: ... 1,200,000 kor.
Összesen: 1,600,000 kor.
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.
Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díj arányában részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál
az igazgatóság.